

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060105

DOM
2016-06-08
Stockholm

Mål nr
M 9061-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-10-01 i mål nr M 1254-15, se bilaga

KLAGANDE

Lalleröd Övergårds Bryggförening

Ombud: N H

MOTPARTER

1. Länsstyrelsen i Västra Götalands län

2. A och A S dödsbon

3. B A

4. P-G A

5. P-G A Fastighetsekonomi AB,

Ombud för 2-5: A L

SAKEN

Anmälan om vattenverksamheten

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom på så sätt att P-G As och P-G A Fastighetsekonomi AB:s överklagande av Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut den 29 januari 2015 (dnr 535-40040- 2014) avvisas.

2. Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet i övrigt.

Dok.Id 1268429

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Lalleröd Övergårds Bryggförening (föreningen) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra mark- och miljödomstolens dom och fastställa länsstyrelsens beslut. Föreningen har vidare, som det får tolkas, yrkat att P-G As och P-G A Fastighetsekonomi AB:s överklagande till mark- och miljödomstolen ska avvisas.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län (länsstyrelsen) har hänskjutit till domstolen att avgöra målet.

B A, A och A S dödsbon, P-G A och P-G A Fastighetsekonomi AB (B A m.fl.) har bestritt bifall till överklagandet.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Föreningen har i huvudsak anfört följande. P-G A och P-G A Fastighetsekonomi AB är inte parter i målet då de inte är fastighetsägare eller berörda grannar. P-G A har tidigare haft rätt till bryggan men denna rättighet har upphört efter uppsägning.

Mark- och miljödomstolen har utgått ifrån att bryggan skulle vara uppförd på annans vattenområde, vilket inte stämmer. Den uppförda bryggan ligger inom vattenområde som disponeras av föreningen. Befintlig brygga har där bytts ut till en brygga med flytelement. Länsstyrelsens beslut är således riktigt med hänsyn tagen till att bryggan varit på samma ställe sedan 1958 och att det inte är fråga om en nyuppförd konstruktion utan reparation av en gammal brygga. Föreningen har haft rätt över vattenområdet sedan början av 1950-talet. Det är fråga om en ideell verksamhet där föreningen tillhandahåller båtplatser till medlemmarna och, i mån av möjlighet, hyr ut till andra. Material har aldrig undanhållits.

Länsstyrelsen har i huvudsak anfört följande. En förutsättning för att få bedriva vattenverksamhet är att verksamhetsutövaren har rådighet över det vattenområde som tas i anspråk. Den prövning som sker inom ramen för ett anmälningsärende är begränsad till påverkan på allmänna intressen. Frågor om rådighet undersöks översiktligt men får inte prövas av länsstyrelsen. Vid kolliderande enskilda intressen är därför den som vill bedriva vattenverksamhet hänvisad till att ansöka om tillstånd. I förevarande fall bedöms det mellan parterna råda oenighet i rådighetsfrågan och domstolen har därför att avgöra målet.

B A m.fl. har i huvudsak anfört följande. Föreningen upplyste aldrig länsstyrelsen om att den saknade rådighet över vattenområdet och att det fanns motstående enskilda intressen. I ett anmälningsärende ska länsstyrelsen utifrån uppgifterna i anmälan bedöma hur verksamheten inverkar på närliggande fastigheter och om det finns sakägare som ska höras med anledning av anmälan. Rådighetsfrågan blir därmed indirekt av betydelse eftersom bristande rådighet i princip alltid innebär en inverkan på någon annans fastighet. Civilrättsliga frågor behandlas inte i ett anmälningsärende utan bara allmänna intressen. Om parterna inte är överens om frågor om ersättningar, rättigheter eller skadeförebyggande åtgärder är verksamheten tillståndspliktig. Eftersom länsstyrelsens beslut har undanröjts på processuella grunder kan prövningen i Mark- och miljööverdomstolen endast omfatta om mark- och miljödomstolen har gjort rätt i detta avseende. Någon materiel prövning av fastighetsförhållandena eller enskildas inbördes förhållanden kan inte ske. I ett anmälningsärende ska länsstyrelsen bereda enskilda som kan ha ett särskilt intresse i saken tillfälle att yttra sig. Så har inte skett trots att bryggan berör två fastigheter som tillhör enskilda. Detta utgör i sig skäl för undanröjande av länsstyrelsens beslut.

Föreningen bedriver en ren kommersiell verksamhet. Tidigare har föreningen haft tillstånd att ha en del av bryggan inom deras vattenområde men så är inte längre fallet då föreningen sade upp avtalet. Nu har föreningen nogsamt dolt detta förhållande, dvs. att den inte har rådighet över vattenområdet, för länsstyrelsen. Det saknas en överenskommelse mellan parterna. Däremot finns en mycket påtaglig konflikt beträffande såväl ersättningsrelaterade som rättighetsrelaterade frågor. Lagstridigt ianspråktagande av fastighet har bl.a. skett genom anläggande av konstruktion på

annans vattenområde, båttrafik och ianspråktagande för bryggankare. De har ansökt om fastighetsbestämning hos lantmäteriet med anledning av denna process.

Föreningen har uppgett att erforderlig strandskyddsdispens föreligger trots att så inte är fallet. Det innebär att ytterligare en viktig fråga har fallit bort i den bedömning som länsstyrelsen ska göra i anmälningsärendet.

Föreningen och **B A m.fl.** har till stöd för respektive talan gett in och hänvisat till ett antal olika handlingar, som respektive motpart har framfört invändningar emot.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Fråga om avvisning

Föreningen har gjort gällande att P-G A och P-G A Fastighetsekonomi AB inte är parter i målet då de inte är fastighetsägare eller berörda grannar. P-G A och P-G A Fastighetsekonomi AB har bl.a. invänt att de direkt berörs av bryggbytet och att P-G A lagstridigt frångåtts en bryggdel, som han ägde, om fyra bryggplatser vid bytet av den yttre bryggdelen samt att föreningen har lagt beslag på ett vattenområde som han har disponerat över efter medgivande från ägaren av fastigheten X. Fråga har därmed uppkommit om P-G A och P-G A Fastighetsekonomi AB har haft rätt att överklaga länsstyrelsens beslut.

I 16 kap. 12 § första stycket 1 miljöbalken anges att den som ett beslut angår får överklaga det, om beslutet har gått honom eller henne emot. Mark- och miljööverdomstolen finner inte att P-G A och P-G A Fastighets-ekonomi AB har visat att de är berörda på ett sådant sätt att de har haft rätt att överklaga länsstyrelsens beslut. Deras överklagande av länsstyrelsens beslut skulle således ha avvisats. Mark- och miljödomstolens dom ska därmed ändras på så sätt att P-G As och P-G A Fastighetsekonomi AB:s överklagande dit ska avvisas.

Berördas rätt att yttra sig

Enligt 22 § förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet m.m. (FVV) ska tillsynsmyndigheten ge enskilda som kan anses ha ett särskilt intresse i saken tillfälle att yttra sig i anmälningssärendet. Enligt praxis är underlåtelse av detta krav ett sådant allvarligt formellt fel som utgör grund för återförvisning (Mark- och miljööverdomstolens avgörande den 5 februari 2015 i mål nr M 7698-14). Det är ostridigt att varken B A eller A och A S dödsbon har hörts innan länsstyrelsen fattade sitt beslut. Frågan är om de är särskilt berörda enligt 22 § FVV och därför borde ha hörts.

B A samt A och A S dödsbon har gjort gällande att delar av åtgärdens utförande omfattar vattenområde som B A samt A och A S dödsbon äger. Föreningen har bestritt detta påstående och båda parter har inkommit med material som uppges visa hur de fastighetsrättsliga förhållandena i berört vattenområde ser ut. De fastighetsrättsliga förhållandena är således oklara och denna brist får ligga verksamhetsutövaren till last, dvs. föreningen. Eftersom vissa invändningar från berörda i ett anmälningssärende kan medföra att tillstånd bör sökas är det viktigt att tillsynsmyndigheten på ett tidigt stadium ger eventuella sakägare tillfälle att yttra sig över anmälan (se prop.

2004/05:129 s. 72). B A samt A och A S dödsbon borde som ägare till näraliggande fastigheter ha getts tillfälle att yttra sig i anmälningssärendet. Så har inte skett men mot bakgrund av utgången i målet, och då de nu har beretts tillfälle att yttra sig i två instanser, saknas anledning att av detta skäl återförvisa målet till länsstyrelsen för vidare handläggning.

Kan den anmälda vattenverksamheten prövas i ett anmälningssärende ?

Uppförande eller ändring av en anläggning i vattenområde utgör vattenverksamhet enligt 11 kap. 3 § 1 miljöbalken. Enligt 11 kap. 9 § miljöbalken är huvudregeln att det krävs tillstånd för vattenverksamhet, men i den mån det är särskilt föreskrivet är det enligt 11 kap. 9 a § miljöbalken tillräckligt att vattenverksamheten har anmälts innan den påbörjas. I 19 § FVV finns en uppräknning av anmälningsskyldiga vatten-

verksamheter. Enligt punkt 3 nämnda paragraf utgör uppförande av en anläggning i ett annat vattenområde än vattendrag anmälningspliktig vattenverksamhet under förutsättning att den bottenyta som verksamhet omfattar i vattenområdet uppgår till högst 3 000 kvadratmeter. Reglerna om anmälningsplikt infördes eftersom tillståndsförfarandet för mindre vattenverksamheter upplevdes som onödigt betungande (prop. 2004/05:129 s. 69). Utgångspunkten är därmed att de i 19 § FVV uppräknade vattenverksamheterna typiskt sett utgör sådana mindre vattenverksamheter för vilka det anses vara tillräckligt med ett förenklat förfarande.

I 23 § första stycket 2 b FVV anges att tillsynsmyndigheten kan, med hänsyn till verksamhetens påverkan på miljön eller enskilda intressen, bedöma att verksamheten måste tillståndsprövas. Mot bakgrund av att det i målet endast är fråga om att byta ut en flytdel på en brygga från trä till betong bedömer Mark- och miljööverdomstolen att eventuell påverkan på miljön inte är sådan att tillståndsplikt utlöses av detta skäl.

När det gäller frågan om vattenverksamheten behöver tillståndsprövas med hänsyn till påverkan på enskilda intressen framgår av den ovan angivna propositionen att en förutsättning för att en verksamhet kan bli anmälningspliktig är att den inte har någon påverkan av betydelse på närliggande fastigheter och att denna påverkan inte är föremål för tvist (a. prop. s. 72). Som tidigare konstaterats är de fastighetsrättsliga förhållandena i berört vattenområde oklara. Inom ramen för anmälningsärendet har B A samt A och A S dödsbon framställt en invändning om bristande rådighet. Enligt 2 kap. 1 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet ska verksamhetsutövaren för att få bedriva vattenverksamhet ha rådighet över vattnet inom det område där verksamheten ska bedrivas. Detta gäller för all vattenverksamhet, oavsett om den kräver tillstånd eller inte. Vid införandet av reglerna om anmälningsplikt för vattenverksamhet angavs att eventuella civilrättsliga frågor och frågor om rådighet inte skulle behandlas i ett anmälningsärende (a. prop. s. 70) men att kravet på rådighet gäller för all slags vattenverksamhet och även kommer att gälla för den vattenverksamhet som blir anmälningspliktig. Vidare angavs att det är varje verksamhetsutövares ansvar att se till att ha rådighet över vattnet inom det område där verksamheten ska bedrivas. I tillståndsmål är rådighet en processförutsättning (se t.ex. NJA 2012 s. 362). Därför bör

en invändning om bristande rådighet i ett anmälningssärende om vattenverksamhet, som inte är uppenbart obefogad, utgöra en sådan omständighet som medför att verksamheten bör tillståndsprövas med hänsyn till påverkan på enskilda intressen. Eftersom B As samt A och A S dödsboms rådighetsinvändning inte är uppenbart obefogad har det förelegat hinder mot att pröva verksamheten genom ett anmälningssärende. Mark- och miljödomstolen har således haft fog för att upphäva länsstyrelsens beslut och förbjuda vattenverksamheten.

Sammanfattning

Mark- och miljödomstolens dom ska således ändras endast på så sätt att P-G As och P-G A Fastighetsekonomi AB:s överklagande av länsstyrelsens beslut ska avvisas. I övrigt ska överklagandet avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Anna Tiberg och Roger Wikström, referent, tekniska rådet Bengt Jonsson samt hovrättsrådet Malin Wik.

Föredragande har varit Petter Larsson Garcia.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-10-01
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr M 1254-15

KLAGANDE

1. A och A S dödsbon

2. B A

3. P-G A

4. P-G A Fastighetsekonomi AB

Ombud för 1-4: A L

MOTPARTER

1. Lalleröd Övergårds Bryggförening

Ombud: N H

2. Länsstyrelsen i Västra Götalands län
462 82 Vänernsborg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut den 29 januari 2015 i ärende nr
535-40040-2014, se bilaga 1

Dok.Id 308087

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00 -

SAKEN

Byte av brygga på i Gårvik inom Orust kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen upphäver Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut den 29 januari 2015 i ärende nr 535-40040-2014.

Mark- och miljödomstolen förbjuder Lalleröd Övergårds Bryggförening att genomföra anmält byte av brygga på fastigheten Lalleröd i Orust kommun till dess annat beslutas eller tillstånd härtill meddelats av mark- och miljödomstol.

BAKGRUND

Lalleröd Övergårds Bryggförening (föreningen) anmälde till Länsstyrelsen i Västra Götalands län vattenverksamhet gällande ersättning av del av befintlig brygga på fastigheten Lalleröd i Orust kommun. Länsstyrelsen meddelade den 29 januari 2015 att den inte hade något emot den planerade bryggan under förutsättning att ett antal försikthetsmått vidtogs, se bilaga 1.

YRKANDEN M.M.

A och A S dödsbon, B A, P-G A och P-G A Fastighetsekonomi AB har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat att verksamheten ska förbjudas alternativt att länsstyrelsens beslut ska undanröjas och ärendet återförvisas till länsstyrelsen med instruktion om att förelägga föreningen att i stället ansöka om tillstånd enligt 11 kap. 9 § miljöbalken. Till stöd för sin talan har de klagande anfört i huvudsak följande.

Rådighet är en förutsättning för att få bedriva vattenverksamhet. Bevisbördan för att rådighet föreligger ligger på sökanden. Vid en prövning av en anmälan om vattenverksamhet finns vissa förutsättningar för att en anmälan ska kunna godkännas. Förutsättningarna som följer av förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet finns återgivna i anvisningar från länsstyrelserna och framgår även tydligt av de blanketter som tillhandahålls. Sökanden ska i ett anmälningsärende bl.a. ange vilka nyttjanderättsinnehavare som berörs av den planerade verksamheten eller åtgärden samt vilka enskilda intressen som berörs. Detta gäller inte bara de närmaste grannarna som kan komma att beröras. Det anges att även grannar som bor längre uppström/nedströms etc. som kan riskera att beröras av åtgärden ska anges. Ovanstående följer av 23 § förordningen av vattenverksamheter och är nödvändigt för att länsstyrelsen ska kunna ta ställning till anmälan. Om det sker en påverkan på enskilda intressen genom den anmälda verksamheten ska länsstyrelsen förelägga sökanden att ansöka om tillstånd. Om sökanden undanhåller att ange de enskilda intressen som påverkas kan detta givetvis leda till att ett godkännande sker på felaktiga grunder.

Länsstyrelsen har, som framgår av dess yttrande, konstaterat att den felaktigt inte underrättat de klagande om föreningens ansökan och därmed inte gett de klagande möjlighet att yttra sig i ärendet före länsstyrelsens beslut. Beslutet innebar att länsstyrelsen enbart på av föreningen lämnade uppgifter fann att bestämmelserna om anmälningsplikt var tillämpliga och att tillstånd därför inte behövde sökas. Till detta kommer att länsstyrelsen inte kontrollerat om föreningen uppfyllt kravet på rådighet i 2 kap. 1 § lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, vilket är en nödvändig processförutsättning, se NJA 2012 s. 362. Målet är därmed en fråga om undanröjande av länsstyrelsebeslut utifrån processuella grunder och inte en direkt prövning i sak. Länsstyrelsens yrkande i målet innebär att föreningen har att enligt normalförfarandet ansöka om vattenverksamhet med stöd av 11 kap. 9 § miljöbalken. Det saknas således anledning för domstolen att ta ställning till föreningens påståenden då samtliga frågor rörande enskilda intressen måste prövas i samband med anmälan eller ansökan.

Föreningen har yrkat att överklagandet ska avvisas som för sent inkommet. Detta bestrids, då länsstyrelsen har rättidsprövat överklagandet och konstaterat att överklagandet inkommit i rätt tid.

Det är ostridigt att föreningen inte har rådighet eller rätt att använda deras fastigheter för sin brygga med bommar och förankring samt tillfart till denna, vilket framgår av ingiven karta. I NJA 2004 s. 590 II anför HD att vad avser rätt för andra än sökanden att överklaga mål avseende vattenverksamhet att rätten att vara part och att överklaga ska tillkomma varje person som kan tillfogas skada eller utsättas för annan olägenhet genom verksamhet för vilken tillstånd söks, om risken för skada eller olägenhet rör ett av rättsordningen skyddat intresse och inte enbart är teoretiskt helt obetydligt. Detta mål avsåg enligt ansökan att bryggor och en 220 meter lång vågbrytare skulle byggas innebärande att sökanden skulle bygga/utöka en befintlig hamn. Avståndet från hamnen till närmaste fastighet ägd av en klagande var 250 meter och för övriga fastigheter vars ägare också skulle betraktas som sakägare var avståndet 350-450 meter. HD anförde att de av de klagande i målet åberopade omständigheterna innebar att de kunde tillfogas skada eller utsättas för annan olägenhet genom den planerade vattenverksamheten. HD ansåg att anförd

risk i målet inte kunde anses vara enbart teoretisk eller helt obetydlig. Miljödomstolens dom angick dem därmed på sådant sätt att de hade rätt att överklaga domen. I NJA 2012 s. 183 anförde HD att i överensstämmelse med påståendedoktrinen ska domstolen vid prövning av behörighet utgå från de rättsfakta som käranden åberopar till grund för sin talan. Enligt NJA 2012 s. 362 krävs för att bedriva vattenverksamhet rådighet över vattnet där verksamheten ska bedrivas och att sådan rådighet är en förutsättning för att en ansökan om tillstånd till vattenverksamhet ska kunna prövas. Av ovanstående följer att av dem redovisade grunder och omständigheter ska utgöra grund för domstolens prövning av deras behörighet att föra talan i målet oavsett föreningens bestridande. Detta innebär att föreningens yrkande om ogillande av deras yrkande ska avslås.

För tydlighets skull vill de även bemöta de påståenden som föreningen anfört i sak.

Den karta som de stöder sin rätt på är upprättad av Hovås Mätkonsult AB, vilket är ett ingenjörsföretag med spetskompetens inom kart-, mät- och GIS-tjänster och som anlitas av såväl enskilda som kommuner. Kartans höga kvalitet kan utläsas av att om karta och flygbild samkopieras fås en god överensstämmelse mellan strandlinjer och bryggor i flygbild och karta. De gränser som är inlagda på kartan har redovisats för föreningen vid ett möte i december 2011. Däremot har inte föreningen redovisat för dem någon karta som visar var vattengränserna går enligt föreningens uppfattning. Föreningen accepterade inte de redovisade vattengränserna och uppskattade inte redovisningen, då denna visade att Lalleröd Övergårds lastageplats (marksamfälligheten) hade ett betydligt mindre vattenområde än det som föreningen tagit i anspråk. Medlemmarna i föreningen informerades dessutom om att de inte är innehavare av alla andelar i marksamfälligheten varför de inte heller hade rådighet över samfällighetens mark och vattenområde. Ägare till de fastigheter vars enskilda vattenområde är berört av bryggan och båttrafiken till och från föreningens brygga är Orust kommun (ägare till Y), B A (ägare till X) och A och A S dödsbon (gemensamma ägare till Z, vars dödsbodelägare är B och P-G A, I S, G G samt I J). Den karta som getts in av föreningen är en del av en förrättningskarta upprättad 1967 och det noteras att på

denna karta finns ingen brygga inlagd på den plats som föreningen idag har sin brygga. Av de påståenden som föreningen gör framgår tydligt att den inte har klart för sig och inte vill acceptera att viken är uppdelad på så sätt att västra delen tillhör skifteslaget X1 och att östra delen av viken tillhör skifteslaget Y1, vilket direkt påverkar gränsdragningen i viken. Det är ostridigt mellan ägarna till Y och X och Z att föreningens brygga belastar alla tre fastigheternas vattenområden i form av brygga, förankring och tillfart. Detta har föreningen att acceptera oavsett vad den tycker då bestämmandet av vattengränsens läge mellan å ena sidan Y och å andra sidan X och Z är exklusivt förbehållet ägarna till dessa fastigheter. Detta innebär att föreningens påstående om att brygga, bommar och dess förankring med ankarstenar inte berör X och Z:s vattenområde saknar all grund. Detta innebär att de har talerätt.

Den befintliga bryggan saknar strandskyddsdispens. På förrättningskartan från 1967 finns ingen inritad brygga på aktuell plats. 1975 fanns en pålbrygga med bredden ca 1,3 m som var kortare än dagens brygga. Denna brygga har därefter både byggts ut och 2003 helt ersatts. Den uppsägning som år 2012 riktades mot P-G och B A bestreds och har numera förfallit och saknar idag rättskraft. Utan tillstånd och trots avsaknad av rådighet har föreningen berövat familjen A de fyra yttersta bryggplatserna samt den yttre bryggdelen på den gamla flytbryggan genom att den till P-G A Fastighetsekonomi AB hörande yttre bryggdelen med båtbommar borttagits.

Det är bryggföreningen som har bevisbördan för att den har rådighet över det vattenområde som den avser att disponera, inte de själva. För att få bedriva vattenverksamhet i ett vattenområde för en brygganläggning måste man ha rådighet. Rådighet krävs, se dom Kullavik (MMD Vänersborg F 650-14), inte bara för det område som själva bryggan upptar med tillhörande bommar, akterpålar och ankarstenar utan även för det vattenområde som krävs för att ta sig från farled in och ut till bryggan. Föreningen och dess medlemmar äger ingen fastighet med enskilt vattenområde i Gårvik där bryggan är belägen. Föreningens medlemmar är endast delägare i en marksamfällighet i Gårvik, men då det finns ytterligare

delägare i samfälligheten har de inte dispositionsrätt över denna samfällighet. Föreningen har inte redovisat något som styrker att den har rådighet över något berört vattenområde inom vare sig för Lalleröd Övergård samfälld mark eller fastigheterna Y, X och Z. Ovanstående innebär att föreningen lagstridigt de facto ockuperat allt det område som bryggan med tillfart upptar på ovannämnda fastigheter och samfällighet. Hela vattenverksamheten berör således enskilda intressen som inte beaktats i prövningen av anmälan.

Lalleröd Övergårds Bryggförening har i första hand yrkat att överklagandet ska avvisas och i andra hand att överklagandet ska avslås eller lämnas utan avseende. Som alternativt yrkande har föreningen yrkat att ärendet vilandeförklaras till dess en eventuell lantmäteriförrättning är klar. Till stöd för sin talan har föreningen anfört i huvudsak följande.

Överklagandet har getts in senare än klagotiden och ska därför lämnas utan avseende.

De personer som gett in klagoskrift till länsstyrelsen saknar klagorätt då bryggan inte berör dessa personer och bryggan inte, som påstås, ligger anlagd på fastighet som tillhör dem.

Det görs gällande att det pågår en lantmäteriförrättning på området, ett faktum som föreningen inte delar då det inte vare sig visats eller utgör något som föreningen äger kännedom om. Vad gäller att bryggan skulle överlappa flera fastigheter har tidigare utretts att så inte är fallet och några nya utredningar som visar på annat har inte tagits fram. Den ritning som getts in av de klagande beskriver inte hur fastighetsgränserna går och utgör inte en korrekt beskrivning över bryggans placering och på vilken fastighet denna ligger. Bryggan ligger på den fastighet som bryggföreningen har rådighet över. Den beskrivning som de klagande gör är inte korrekt. Bryggföreningen har haft brygga på fastigheten, som den har rådighet över, i vart fall sedan tidigt 50-tal. Det är inte korrekt att den i någon del ligger på en

fastighet som makarna A är ägare till. Av detta skäl saknar de talerätt och deras överklagan ska därför lämnas utan avseende.

Den brygga som ersatt den gamla bryggan har en oförändrad placering och har inte påverkats sedan det tillstånd som getts. Av ovanstående framgår att det inte behöver sökas något nytt tillstånd utan att det som gäller är tillräckligt.

Att det råder motstridiga enskilda intressen i detta ärende kan snarare härledas till att A m.fl. numera inte har rätt att ha brygga fäst vid föreningens brygga. Denna rätt har sagts upp för flera år sedan och de må ha egen brygga på sin fastighet. Det råder mellan parterna sedan mycket lång tid oenighet om var fastighetsgränserna går och vem som har rådighet till vattenområdet. Trots hemställan om att de klagande för sin sak skulle visa var gränserna går har de inte kunnat detta.

Föreningen har rådighet över det vattenområde där deras tillhöriga brygga är belägen. Rådigheten över vattenområdet tillkommer markägaren som i sin tur upplåtit området till föreningen. Marken där bryggan är belägen utgörs av det vatten som på bifogad karta angetts som F och är inte kopplat till fastighet som tillhör någon av de sökande. Vattenområdet har aldrig tillkommit de klagande.

Länsstyrelsen har i yttrande yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva länsstyrelsens beslut samt förelägga sökanden att söka tillstånd för den aktuella brygganläggningen. Till stöd för sin talan har länsstyrelsen anfört i allt väsentligt följande.

Länsstyrelsen ska enligt 22 § förordning om vattenverksamheter m.m. ge de statliga och kommunala myndigheter samt organisationer och enskilda som kan ha ett särskilt intresse i saken tillfälle att yttra sig i anmälningsärendet.

Vid handläggningen av ärende 535-40040-2014 var pågående lantmäteriförrättning inte känd. Således inte heller att fastigheten X, så vitt kan bedömas utifrån uppgifterna i aktbilaga 5, överlappar med det vattenområde som bryggans

nock upptar (samt även förankringsanordningar får antas). Fastighetsgränserna enligt fastighetskartan samt informationen i fastighetsregistret som fanns tillgänglig vid handläggningen av ärendet (mellan den 26 november 2014 och den 29 januari 2015) gjorde gällande, så vitt länsstyrelsen kunde bedöma, att vattenområdet som bryggan upptar var outrett.

Innebörden i den anmälda åtgärden gjorde gällande att en flytbrygga i trä ska bytas ut mot en flytbrygga i betong. I övrigt, avseende placering, mått etc. är bryggans art och omfattning efter åtgärd oförändrad. Bryggan har vidare funnits på platsen åtminstone sedan 1970-talet, men troligtvis ännu tidigare, utan att motstående enskilda intressen blivit kända av länsstyrelsen.

Mot bakgrund av ovanstående bedömdes det som uppenbart att enskilda intressen inte riskerade att påverkas. Att åtgärden inte hanterades med stöd av undantagsregeln från anmälningsplikten (11 kap. 12 § miljöbalken) grundar sig på de höga naturvärdena i området. De nya uppgifterna i ärendet föranleder emellertid att länsstyrelsen bedömer att de motstående enskilda intressena utgör grund för att förelägga föreningen att söka tillstånd för anläggningen och verksamheten kopplad till den.

Länsstyrelsen bedömer att de motstående enskilda intressena i målet grundar sig på att rådighetskravet inte anses uppfyllt. En verksamhetsutövare måste ha rådighet över vattnet inom det område där verksamheten ska bedrivas. Länsstyrelsen överlåter till domstolen att avgöra om rådighetskravet är uppfyllt i föreliggande fall.

DOMSKÄL

Länsstyrelsen har vid sin rättidsprövning funnit att överklagandet har kommit in i rätt tid. Mark- och miljödomstolen är bundna vid länsstyrelsens beslut i denna fråga.

I 2 kap. 1 § lag (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet slås fast att för att få bedriva vattenverksamhet ska verksamhetsutövaren ha rådighet över vattnet inom det område där verksamheten ska bedrivas.

Den prövning som sker av länsstyrelsen inom ramen för ett anmälningsärende enligt förordningen om vattenverksamhet m.m. är begränsad till påverkan på allmänna intressen. Eventuella civilrättsliga frågor – t.ex. vad gäller äganderätt, ersättning etc. – eller frågor som rör rådighet över vatten kan alltså inte behandlas i ett ärende av förevarande slag. Vid kolliderande enskilda intressen är därför den som avser att bedriva en vattenverksamhet hänvisad till att i stället ansöka om tillstånd enligt 11 kap. 9 § miljöbalken (jfr 23 § första stycket 2 b förordningen om vattenverksamhet).

Med hänsyn till vad som framkommit i målet om enskilda intressen berörande den anmälda åtgärden gör mark- och miljödomstolen således bedömningen att den planerade vattenverksamheten måste prövas genom en ansökan enligt 11 kap. 9 § miljöbalken. Det överklagade beslutet ska därför upphävas och Lalleröd Övergårds Bryggförening ska tills vidare förbjudas att utföra den anmälda åtgärden.

Upplysningsvis ska tilläggas följande. Tillstånd för vattenverksamhet söks i det här fallet hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt. Innan en tillståndsansökan lämnas in måste dock ske samråd i enlighet med vad som närmare anges i 6 kap. miljöbalken.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 22 oktober 2015.

Christina Olsen Lundh

Roger Ödmark

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Christina Olsen Lundh, ordförande, och tekniska rådet Roger Ödmark. Föredragande har varit beredningsjuristen Marina Fagermoen.